

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

1 Σ

2 Σ

3 Λ

4 Λ

5 Σ

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η 1^η παράγραφος – ο πρόλογος – του Κειμένου 1 καταλήγει σε τρία (3) βασικά ερωτήματα που σχετίζονται με τις συνέπειες της ραγδαίας τεχνολογικής προόδου στην αγορά εργασίας. Ειδικότερα, με το πρώτο ερώτημα ο αρθρογράφος αναρωτιέται αν πρόκειται να υπάρξουν αρκετές θέσεις εργασίας στο τεχνολογικά εξελιγμένο μέλλον, με το δεύτερο προβληματίζεται σε ποιους τομείς θα βρίσκονται οι θέσεις αυτές, ενώ με το τρίτο θίγει το θέμα των αμοιβών, προκειμένου να αποφευχθεί η έκρηξη της φτώχειας και ο πολλαπλασιασμός των ανισοτήτων.

Ο ρόλος των ερωτημάτων αυτών είναι πολύ σημαντικός, εφόσον δεν αποτελούν απλώς ένα ρητορικό τέχνασμα που θα προσελκύσει την προσοχή του αναγνώστη, αλλά συνιστούν το βασικότερο δομικό χαρακτηριστικό του κειμένου, υπό την έννοια ότι απαντώνται στις επόμενες παραγράφους, και μάλιστα κατ' απόλυτη αντιστοιχία: το πρώτο ερώτημα απαντάται στη δεύτερη παράγραφο, το δεύτερο στην τρίτη και το τρίτο στην τέταρτη. Με άλλα λόγια, στο συγκεκριμένο άρθρο παρατηρείται το εξής δομικό σχήμα: στον πρόλογο ο αρθρογράφος θέτει τα βασικά ζητήματα, τα οποία πρόκειται να επεξεργαστεί,

σε μορφή ερωτημάτων, και στη συνέχεια απαντά στο καθένα από αυτά ανά παράγραφο. Μ' αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η συνεκτικότητα (νοηματική αλληλουχία) του κειμένου.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Στην 4^η παράγραφο του Κειμένου 1 δύο εξαρτημένες προτάσεις διαφορετικού είδους είναι:

- *διότι αφορά ως επί το πλείστον πολιτικές επιλογές* → δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση που εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *διότι*.
- *ότι η δυνατότητα πρόσβασης σε νέες τεχνολογίες αυξάνει τις κοινωνικές ανισότητες* → δευτερεύουσα ειδική πρόταση που εισάγεται στον λόγο με τον ειδικό σύνδεσμο *ότι* και εξαρτάται από ρήμα δεικτικό (*έδειξαν*).
[*αν κάποιος γίνεται πολύ πλούσιος* → δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση, ολικής αγνοίας, που εισάγεται στον λόγο με το ερωτηματικό *αν* και εξαρτάται από ρηματική έκφραση ερωτηματικής σημασίας (*το ερώτημα – κλειδί δεν είναι*)].

Οι εξαρτημένες αυτές προτάσεις υπηρετούν, καθεμία ανάλογα με το είδος και το περιεχόμενό της, τον πληροφοριακό χαρακτήρα του κειμένου:

- η αιτιολογική πρόταση εξηγεί γιατί το τρίτο από τα ερωτήματα, που θέτει ο αρθρογράφος, είναι και το πιο δύσκολο να απαντηθεί και με αυτόν τον τρόπο εισάγει τον αναγνώστη στο τελευταίο μέρος του κειμένου,
- η ειδική πρόταση συνιστά το απαραίτητο, από νοηματική άποψη, συμπλήρωμα του ρήματος «έδειξαν» και άρα συμβάλλει στην πληρότητα του κειμένου,
- αν επιλεγεί μια από τις δύο πλάγιες ερωτήσεις, μπορεί να τονιστεί ότι αποσαφηνίζει τους προβληματισμούς του αρθρογράφου και εισάγει ομαλά τον αναγνώστη στην τελευταία παράγραφο του κειμένου, στην οποία αναλύονται τα ζητήματα που τίγονται σε καθεμία από αυτές.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Το ποιητικό υποκείμενο προτείνει ότι, παράλληλα προς την επέτειο μνήμης του άγνωστου στρατιώτη, η οποία έχει θεσπιστεί παγκοσμίως, για να τιμώνται οι πεσόντες των πολέμων (στ. 1-8), χρειάζεται να καθιερωθεί και ένας παρόμοιος εορτασμός με απόδοση τιμών στον άγνωστο εργάτη (στ. 9-12), από όποια πολιτεία του κόσμου και αν προέρχεται (στ. 13). Αυτός ο εορτασμός θα αφιερωθεί στα τεράστια ανώνυμα πλήθη των καθημερινών ανθρώπων (στ. 14), σε όλους όσους περνούν απαρατήρητοι μέσα στη ζωή (στ. 16), γιατί δεν

τους προσέχει κανείς (στ. 15) – άρα ούτε οι ισχυροί του κόσμου – και το όνομά τους ούτε καν ακούγεται καθαρά (στ. 17) – με άλλα λόγια δεν γίνονται γνωστοί.

Αυτοί οι άνθρωποι προτείνει το ποιητικό υποκείμενο ότι πρέπει να τιμηθούν με μία τελετή που θα έχει επίσημο χαρακτήρα (στ. 20) και θα περιλαμβάνει ραδιοφωνικό μήνυμα με ειδική αφιέρωση (στ. 21-22) και προσωρινή διακοπή κάθε εργασίας από όλους τους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο (στ. 23-25). Μάλιστα, τονίζει ότι η διαδικασία αυτή θα γίνει όχι για λόγους ιδεολογικούς ή ηθικούς, αλλά για το καλό όλων μας (στ. 18-19), με άλλα λόγια, για να ωφεληθούμε, πρακτικά και ουσιαστικά, εμείς οι ανώνυμοι που εργαζόμαστε αθόρυβα, χωρίς να αναγνωρίζεται πάντα – τουλάχιστον όχι όσο πρέπει – το προϊόν του μόχθου μας.

Αναμένεται η συμφωνία του/της μαθητή/-τριας με την πρόταση: τον κόσμο δεν τον κινούν οι ισχυροί – αυτοί παίρνουν μόνο αποφάσεις, πολλές φορές καταστροφικές ή επικίνδυνες – αλλά οι απλοί άνθρωποι του μόχθου, που δεν τους προσέχει κανείς.